

Benvolgut públic,

Perdoneu el meu català, tan antiquat i rovellat. Abans de res, voldria donar infinites gràcies al rector de la Universitat, als seus acadèmics i, en particular, a la senyora professora doctora Mariàngela Vilallonga i a l'amic professor doctor Salvador Oliva, per haver-me ofert aquest honor insigne del doctorat *honoris causa*. És el punt més distingit i final de la meva trajectòria acadèmica. Aquí, a Girona, vaig començar el meu treball, i aquí l'acabo. I voldria afegir finalment que el més ferm suport de la meva vida han estat la meva dona, Elisabeth, i el meu fill, Marc, que avui són aquí presents.

Suposo que molta gent del públic es pot demanar com és que un jovenet de Belfast, d'Irlanda del Nord, va arribar a completar la biografia d'un cardenal, bisbe de Girona. No és gaire complicat, però hem de recular fins al principi del segle XX. En aquella època, la Universitat de Belfast pensava afegir una altra llengua i cultura a la francesa i alemanya, i van decidir-se per la cultura russa. Però a la segona dècada del segle va esclatar la revolució, amb el comunisme i l'assassinat de la família reial. Impossible, doncs. Van pensar aleshores en una faceta d'Europa molt allunyada de la de l'Est i van triar la cultura d'Espanya. Van passar uns anys sense res i, als anys trenta, van nomenar el primer catedràtic —un català de Barcelona molt conegut, també arabista, hebraïsta de l'època medieval: el professor Ignasi González Llubera. Un nomenament únic en la història acadèmica anglesa.

Jo vaig entrar a la Universitat després d'haver après francès, alemany i castellà a l'institut. El doctor González Llubera era un individu molt particular. Parlava anglès amb un marcat accent català. A la primera classe, ens va dir que no volia ensenyar-nos en castellà, perquè, com deia: "Hi ha quaranta milions de castellanoparlants, i parlen millor que vosaltres. Anem, doncs, a la paleografia!".

Dos anys de classes, i després va esclatar la II Guerra Mundial. A Irlanda del Nord, per raons polítiques, no hi havia servei militar obligatori. Jo, amb vint anys, cadet universitari, vaig triar una experiència molt singular: entrar a l'exèrcit britànic a l'Índia. En la I Guerra Mundial, el meu pare havia estat amb l'exèrcit britànic a Mesopotàmia, l'actual Iraq.

Amb un grup de soldats i cadets, vam viatjar en comboi fins a l'Àfrica del Sud. A Durban ens van dir que el Japó havia entrat en guerra. El comboi es va dividir en dos. Una part va anar fins a Singapur, i nosaltres, a Bombai. Els primers van ser fets presoners de guerra. Jo vaig poder entrar com a tinent en un regiment de *gurkhas* del Nepal. Quatre anys després, plens d'aventures a través de l'Índia i de Birmània, em vaig retirar de l'exèrcit i, des de Rangoon, vaig tornar a casa.

Dos anys més de classes i, al final, amb la llicenciatura, el títol de primera classe. En els exàmens finals, l'examinador extern era el segon català de la meva vida: Joan Batista i Roca, de Cambridge. Llubera i Batista, doncs, em van persuadir perquè em dediqués a la investigació i perquè em centrés en l'època del Renaixement. Ells em van suggerir el nom de Joan Margarit, bisbe de Girona. L'any següent, jo estava instal·lat en una pensió, al carrer de Montesió, al costat del que després seria el famós restaurant Els Quatre Gats. Sabia poc castellà i gens de català, però duia agafat de la mà un exemplar de la primera gramàtica anglocatalana escrita pel tercer català de la meva vida, Joan Gili, llibreter de Cambridge. L'única manera d'aprendre català és al carrer. Els contactes acadèmics començaven, al mateix temps: Jordi Rubió Balaguer, Martí de Riquer, Martínez Ferrando, Aramon i Serra, Pere Bohigas, Ascari M. Mundó, el pare Batllori...

Vaig fer classes de català a l'Ateneu, amb Aramon i Serra. L'Ateneu era un lloc fantàstic on es podia treballar, fumar, menjar... tot allà mateix. I també vaig mantenir una particular amistat amb Vicens Vives, que feia classes a la Universitat Central.

Després, sis mesos a Girona. Era l'únic estranger que investigava a l'Arxiu de la catedral, a l'Arxiu de la ciutat, amb Lluís Batlle i Prats. Més arxius locals. I, al mateix temps, més amistats, com l'historiador Santiago Sobrequés, o com Miquel Oliva, l'arqueòleg que treballava a Sant Pere de Galligants, amb les antigues ceràmiques trencades sobre taules de sorra.

I, al final, un retorn a casa. Al començament, de professor a la Universitat de Manchester. Molt més tard, a Nottingham. Al mateix temps, calia aprendre més de la península Ibèrica; el galleg, a Santiago de Compostel·la. Vaig escriure llibres sobre pelegrinatges medievals, a Lisboa; articles sobre Virgili i Camões. També sobre el gran cronista oficial d'Isabel i Ferran el Catòlic, Alfonso de Palencia. Ara mateix, n'estic editant els cinc volums de *Gesta Hispaniensia*. És l'únic historiador que coneixia l'obra de Margarit.

Durant les meves experiències com a catedràtic del Departament d'Hispanisme, m'adonava que l'ensenyament de la cultura hispànica a la universitat necessitava transformacions. Al començament de la meva tasca com a catedràtic, l'hispanisme es concentrava en la cultura castellana. Però la Península comprèn molt més que l'experiència castellana, i jo intentava eixamplar aquest horitzó per incloure-hi no només la catalana, sinó també la gallega, la portuguesa i l'andalusa. Ara, molts acadèmics, en les universitats angleses, hi estan d'acord. En aquest moment, a Nottingham, del català se n'encarrega el doctor Àlex Coroleu, d'una família ben coneguda de Barcelona.

Per acabar: Girona és una ciutat antiga; la Universitat és jove, i el meu cor sempre corre de l'una a l'altra. I per eixamplar una mica l'horitzó, voldria afegir la frase que Margarit va utilitzar en la seva oració a les Corts a Barcelona, l'any 1485. En llatí, necessàriament: "Gloriosa sunt de te Catalonia". He dit. Gràcies.